

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2026 оны... сарын ...өдөр

Дугаар ...

Улаанбаатар хот

Нийгмийн халамжийн сангаас ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд олгох протез, ортопедийн болон тусгай хэрэгслийн жагсаалт, жишиг үнийг шинэчлэн батлах тухай

Ахмад настны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэг, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1.2, 26.1.3, 26.1.4 болон мөн зүйлийн 26.4 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1."Нийгмийн халамжийн сангаас ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд олгох протез, ортопедийн болон тусгай хэрэгслийн жагсаалт, жишиг үнэ"-ийг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.

2.Энэ тогтоолын хавсралтаар баталсан жагсаалтын дагуу хөнгөлөлт олгох ажлыг 2027 оны батлагдсан төсөвт багтаан зохион байгуулж, хяналт тавьж ажиллахыг Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд Т.Аубакирт даалгасугай.

3.Тогтоолын хэрэгжилтийг хангах бэлтгэл ажлын хүрээнд нийгмийн халамжийн нэгдсэн систем (e-halamj.mn)-д шаардлагатай хөгжүүлэлт хийж, хэрэглээнд нэвтрүүлэхийг Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны сайд Ч.Номин, Сангийн сайд З.Мэндсайхан болон Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд Т.Аубакир нарт даалгасугай.

4.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд тусламж, хөнгөлөлт олгох, үйлчилгээ үзүүлэхэд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хэрэгцээний үнэлгээ хийх, эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээлийн үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)-ыг нэвтрүүлэх талаар төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлэхийг Эрүүл мэндийн сайд Э.Батшугар болон Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд Т.Аубакир нарт үүрэг болгосугай.

5.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Нийгмийн халамжийн сангаас олгох протез, ортопедийн болон тусгай хэрэгслийн жагсаалт, жишиг үнийг шинэчлэн батлах тухай" Засгийн газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдрийн 363 дугаар тогтоолыг 2027 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хүчингүй болсонд тооцсугай.

6.Энэ тогтоолыг 2027 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

ГАРЫН ҮСЭГ

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН САНГААС АХМАД НАСТАН, ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНД ОЛГОХ ПРОТЕЗ,
ОРТОПЕДИЙН БОЛОН ТУСГАЙ ХЭРЭГСЛИЙН ЖАГСААЛТ, ЖИШИГ ҮНЭ

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
I.Дотоодод захиалгаар үйлдвэрлэх протез (нэхэмжлэхээр эсхүл и-баримтаар)						
1	Шилбэний протез	Хэрэглэгчийн биеийн жин, хөдөлгөөний идэвхжил, мөчний үлдэгдэл урттай тохирох; ISO 10328 стандартаар тестлэгдсэн шагайн үе, тавхай, холбогч зэрэг эд ангийг ашигласан байх; бат бөх, 100 кг-аас дээш жин даах чадвартай; тохируулж болох бэхэлгээний системтэй байх.	800,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q72, S88, Z89.5,	s7501, s75011, b730, b770, d450, d455
2	Дунд чөмгөний протез	Хэрэглэгчийн биеийн жин болон хөдөлгөөний идэвхжил, мөчний үлдэгдэл урттай тохирох; ISO 10328 стандартаар тестлэгдсэн; хөнгөн, хүний биед харшил өгөхгүй материалтай; өвдөгний үе, тавхай, шагайн үе, холбогч зэргийг ашигласан байх, хэвийн алхах хэв маягийг хангах; тохируулга, засвар үйлчилгээ хийх боломжтой байх.	1,300,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q72, S78, Z89.6,	s7500, s75001, s75011, b730, b770, d450, d455
3	Сүүж, түнхний протез	Хэрэглэгчийн биеийн жин болон хөдөлгөөний идэвхжил, мөчний үлдэгдэл урттай тохирох; ISO 10328 стандартаар тестлэгдсэн; тогтвортой түнхний болон өвдөгний үе, тавхай, шагайн үе, холбогч зэргийг ашигласан байх,; бэлхүүсний хүч	1,500,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан,	Q72, S78, Z89.6, Z89.9, C40	s7401, s75001, b730, b770, d450, d455

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		хуваарилалт оновчтой; хийц хөнгөн боловч бат бөх; тохируулга, засвар үйлчилгээ хийх боломжтой байх.		хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд		
4	Тавхайн урд хэсгийн протез	Шагайн тэнцвэрийн болон дамжуулах үйлдлийг хадгалах; хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээтэй тохирох; гутал дотор байрлуулах боломжтой; бат бөх, өдөр тутмын ачааллыг тэсвэрлэх; силикон болон хатуу полимер материалаар хийгдсэн байх.	500,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q72.3, S98, Z89.4,	s7502, s75021, b770, d450, d455
5	Тавхайн урд хэсгийн протез /Хошуувч, башмачок/	Шагайн тэнцвэрийн болон дамжуулах үйлдлийг хадгалах; хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээтэй тохирох; гутал дотор байрлуулах боломжтой; бат бөх, өдөр тутмын ачааллыг тэсвэрлэх; арьсан болон резин материалаар хийгдсэн байх.	140,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q72.3, S98, Z89.4,	s7502, s75020, b770, d450, d455
6	Өвдгөн тулгууртай протез	Хэрэглэгчийн биеийн жин болон хөдөлгөөний идэвхжилд тохирсон; ISO 10328 стандартаар тестлэгдсэн; өвдөгний доор хатуу тулгуурласан дотоод бүтэцтэй; шагайн үе, тавхай, холбогч зэргийг ашигласан, динамик хариу үйлдэлтэй; тохируулах боломжтой; хөнгөн жинтэй байх.	1,200,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q72, S78, S88, Z89.5, Z89.6	s7500, s75011, b730, b770, d450, d455
7	Мөр, бугалгын протез	Хэрэглэгчийн биеийн тэгш хэмийг хадгалах; ISO 22523 стандартаар тестлэгдсэн; алдагдсан мөчний хэлбэр, гоо зүйн төрхийг нөхөх; хөнгөн жинтэй (300 г-аас бага); гадаргуу нь арьсны өнгөтэй ойролцоо байх;	1,300,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан,	Q71, S48, Z89.2, Z89.9	s720, s7300, b730, d430, d440, d445

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		хэрэглэгчийн мөрний хэмжээтэй тохирох; тав тухтай бэхэлгээний системтэй байх.		хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд		
8	Шууны протез	Шууны тайрдлагад зориулагдсан; ISO 22523 стандарт хангасан; гарын үйл ажиллагааны болон гоо зүйн шаардлагыг хангах; бат бөх, хөнгөн материалтай; тохируулж болох бэхэлгээний системтэй; арьстай нийцтэй материалтай байх.	700,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q71, S58, Z89.2, Z89.9	s7301, s73011, b730, d430, d440, d445
9	Сарвууны протез	Сарвууны бүтэн буюу хэсэгчилсэн тайралтад зориулагдсан; гарын хэмжээтэй тохирсон; гарын үйл ажиллагааны болон гоо зүйн шаардлагыг хангасан; силикон болон хатуу полимер материалтай; тохируулах боломжтой; зүүхэд тав тухтай байх.	350,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q71.3, S68, Z89.1, Z89.9	s7302, s73021, d430, d440, d445
10	Гарын хурууны протез	Хэрэглэгчийн хурууны хэмжээтэй тохирох; эсрэг гарын хурууны хэмжээтэй тохирох; силикон болон полимер материалтай; арьсны өнгөтэй нийцсэн; тогтвортой бэхэлгэх механизмтай; зүүхэд тав тухтай, мэдрэхүйд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх.	210,000	Тухайн түвшний мөчний төрөлхийн дутуу хөгжил эсхүл мөч тайралттай, шарх эдгэрсэн, үлдэгдэл мөчид протез тааруулах боломжтой ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	Q71.3, S68, Z89.0	s7302, s73021, d440, d445
	Хиймэл шүд – 3 хүртэлх (тагнайтай хамт)	Тухайн хүний амны хөндийн үзлэг, хэмжилт, хэв/дигитал мэдээлэл болон хазалтын бүртгэлд үндэслэн хувь хүнд зориулагдан хийгдсэн, хэрэглэгчийн эрүүний анатомитай яг тохирсон; зажлах, ярих үйлдлийг хадгалах; амны салст гэмтээх хурц, барзгар	50,000	Хиймэл шүд хийлгэх шаардлагатай ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн	K08.1, K08.2, K00.0, K08.4, S02.5	s3200, b5102, b320, d330, d550

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
11		ирмэг, илүүдэл хэсэггүй шүдний протезийн зориулалтын материалаар хийгдсэн байх.				
	Хиймэл шүд - 6 хүртэлх (тагнайтай хамт)	Тухайн хүний амны хөндийн үзлэг, хэмжилт, хэв/дигитал мэдээлэл болон хазалтын бүртгэлд үндэслэн хувь хүнд зориулагдан хийгдсэн, хэрэглэгчийн эрүүний анатомитай яг тохирсон; зажлах, ярих үйлдлийг хадгалах; амны салст гэмтээх хурц, барзгар ирмэг, илүүдэл хэсэггүй шүдний протезийн зориулалтын материалаар хийгдсэн байх.	90,000	Хиймэл шүд хийлгэх шаардлагатай ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн	K08.1, K08.2, K00.0, K08.4, S02.5	s3200, b5102, b320, d330, d550
	Хиймэл шүд – 7 ба түүнээс дээш (тагнайтай хамт)	Тухайн хүний амны хөндийн үзлэг, хэмжилт, хэв/дигитал мэдээлэл болон хазалтын бүртгэлд үндэслэн хувь хүнд зориулагдан хийгдсэн, хэрэглэгчийн эрүүний анатомитай яг тохирсон; зажлах, ярих үйлдлийг хадгалах; амны салст гэмтээх хурц, барзгар ирмэг, илүүдэл хэсэггүй шүдний протезийн зориулалтын материалаар хийгдсэн байх.	150,000	Хиймэл шүд хийлгэх шаардлагатай ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн	K08.1, K08.2, K00.0, K08.4, S02.5	s3200, b5102, b320, d330, d550
II. Ортопедийн болон тусгай хэрэгсэл (нэхэмжлэхээр эсхүл и-баримтаар)						
	Өндөрлөгтэй улавч (хос) – 35 ба түүнээс доош хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; хөлийн өндрийн зөрүүг нөхөх, хөлийн нумыг дэмжих (arch support); өсгийний аягыг (heel cup) тогтворжуулсан; гутал дотор өмсөх боломжтой; арьсан болон резинэн материалтай; цэвэрлэх боломжтой байх.	35,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтлийн улмаас доод мөчний уртын ялгаа үүссэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	M21.7, Q72, G80, T93, S72, B91	s750, b770, d415, d450
	Өндөрлөгтэй улавч (хос) – 35 ба түүнээс доош хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; хөлийн өндрийн зөрүүг нөхөх, хөлийн нумыг дэмжих (arch support); өсгийний аягыг (heel cup) тогтворжуулсан; гутал дотор өмсөх	60,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтлийн улмаас доод мөчний уртын ялгаа	M21.7, Q72, G80, T93, S72, B91	s750, b770, d415, d450

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
12		боломжтой; EVA, полипропилен, TPU материалтай; цэвэрлэх боломжтой байх.		үүссэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд		
	Өндөрлөгтэй улавч (хос) – 36 ба түүнээс дээш хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; хөлийн өндрийн зөрүүг нөхөх, хөлийн нумыг дэмжих (arch support); өсгийний аягыг (heel cup) тогтворжуулсан; гутал дотор өмсөх боломжтой; арьсан болон резинэн материалтай; цэвэрлэх боломжтой байх.	60,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтлийн улмаас доод мөчний уртын ялгаа үүссэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	M21.7, Q72, G80, T93, S72, B91	s750, b770, d415, d450
	Өндөрлөгтэй улавч (хос) – 36 ба түүнээс дээш хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; хөлийн өндрийн зөрүүг нөхөх, хөлийн нумыг дэмжих (arch support); өсгийний аягыг (heel cup) тогтворжуулсан; гутал дотор өмсөх боломжтой; EVA, полипропилен, TPU материалтай; цэвэрлэх боломжтой байх.	70,000.00	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтлийн улмаас доод мөчний уртын ялгаа үүссэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	M21.7, Q72, G80, T93, S72, B91	s750, b770, d415, d450
13	Пронатор,супина тор улавч (хос) - 35 хүртэлх хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; пронацийн эсвэл супинацийн хэт хазайлтыг засах; хөлийн нумыг дэмжих; өсгийний аяга (heel cup)-ыг тогтворжуулсан; арьсан болон резин материалтай; цэвэрлэх боломжтой, гутал дотор өмсөх боломжтой;	30,000	Тавхайн хэт эргэлтийн улмаас өвдөлт, гэмтэлд өртөмтгий хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хавтгай тавхай (pes planus), тавхайн эргэлтийн гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	M21.4, M21.6, Q66.5, Q66.6, M20.1, M77	s7502, b28015, b770, d450
	Пронатор, супинатор улавч (хос) - 35 хүртэлх хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; пронацийн эсвэл супинацийн хэт хазайлтыг засах; хөлийн нумыг дэмжих; өсгийний аяга (heel cup)-ыг тогтворжуулсан; EVA, полипропилен, TPU материалтай цэвэрлэх боломжтой, гутал дотор өмсөх боломжтой;	50,000	Тавхайн хэт эргэлтийн улмаас өвдөлт, гэмтэлд өртөмтгий хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хавтгай тавхай (pes planus), тавхайн эргэлтийн гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	M21.4, M21.6, Q66.5, Q66.6, M20.1, M77	s7502, b28015, b770, d450

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
14	Пронатор, супинатор улавч (хос) - 36 ба түүнээс дээш хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; пронацийн эсвэл супинацийн хэт хазайлтыг засах; хөлийн нумыг дэмжих; өсгийний аяга (heel cup)-ыг тогтворжуулсан; гутал дотор өмсөх боломжтой; арьсан болон резин материалтай цэвэрлэх боломжтой байх.	35,000	Тавхайн хэт эргэлтийн улмаас өвдөлт, гэмтэлд өртөмтгий хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хавтгай тавхай (pes planus), тавхайн эргэлтийн гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	M21.4, M21.6, Q66.5, Q66.6, M20.1, M77	s7502, b28015, b770, d450
	Пронатор, супинатор улавч (хос) - 36 ба түүнээс дээш хэмжээтэй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; пронацийн эсвэл супинацийн хэт хазайлтыг засах; хөлийн нумыг дэмжих; өсгийний аяга (heel cup)-ыг тогтворжуулсан; EVA, полипропилен, TPU материалтай цэвэрлэх боломжтой, гутал дотор өмсөх боломжтой;	60,000.00	Тавхайн хэт эргэлтийн улмаас өвдөлт, гэмтэлд өртөмтгий хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хавтгай тавхай (pes planus), тавхайн эргэлтийн гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	M21.4, M21.6, Q66.5, Q66.6, M20.1, M77	s7502, b28015, b770, d450
	Чихрийн шижингийн улавч (хос) – хэмжээ хамаарахгүй	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээнд тохирсон; зөөлөн, цохилт шингээх, даралт хуваарилах зориулалттай материалтай буюу EVA, PU foam, PE foam материалтай, хөлийн улны анатомийн хэлбэрт тохирсон, бүтэн урттай; өсгий болон бусад өндөр даралттай хэсгийн даралтыг дахин хуваарилах зориулалттай байх.	15,000	Чихрийн шижингийн шалтгаант захын мэдрэлийн эмгэг, хөлийн мэдрэхүй бууралт, хөлийн хэв гажилт, улны даралт ихсэлт, шархлаа үүсэх эрсдэлтэй эсхүл өмнө нь хөлийн шархлаатай байсан бөгөөд улны даралтыг жигд хуваарилах, өндөр даралттай хэсгийн ачааллыг бууруулах зориулалтын улавч хэрэглэх эмчийн заалттай чихрийн шижин өвчтэй ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	E10.4, E10.5, E11.4, E11.5, L97	s7502, s810, b265, b810, d450, d5204

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
15	Өвдөг-шагай-тавхайн чиг	Өвдөгнөөс доош болон шагайн үеийг тогтворжуулах; хэрэглэгчийн биеийн хэмжээнд тохируулсан; хэвийн алхах хэв маягийг дэмжих; 150 кг хүртэл даах чадвартай; полипропилен болон металл үе бүхий материалтай байх.	400,000	Өвдөг ба шагайн тогтворгүй байдал/саажилттай (полио, нугасны гэмтэл, мэдрэлийн гэмтэл, булчингийн сулрал) бөгөөд өвдөг-шагайг хамт тогтворжуулах, байрлал засах шаардлагатай хөгжийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	B91, G82, G83, M62.8, T93, G80, G70, I69	s750, b730, b735, b770, d450, d465
16	Шагай-тавхайн ортопед (ортоз) – хатуу, үегүй	Хатуу шагайны тогтворжуулалтын AFO загвартай; шагайны хажуугийн тогтворгүйдэл, мэдрэлийн саа зэрэгт зориулагдсан; полипропилен материалтай; гутал дотор багтах хэлбэртэй; хэрэглэгчийн хэмжээтэй тохирсон байх.	150,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтэл зэргээс шалтгаалсан хөл унжих, шагайн тогтворгүй байдалтай, шагай тавхайн байрлал засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	M21.3, G57.3, G80, G82, B91, T93, I69, Q66	s7502, b730, b735, b770, d450
	Шагай-тавхайн ортопед (ортоз) - үетэй	Тохируулах боломжтой шагайны үеийн AFO загвартай; шагайны хажуугийн тогтворгүйдэлд зориулагдсан; металл эсвэл полипропилен материалтай; хэрэглэгчийн хэмжээт тохирсон байх.	200,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтэл зэргээс шалтгаалсан хөл унжих, шагайн тогтворгүй байдалтай, шагай тавхайн байрлал засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	M21.3, G57.3, G80, G82, B91, T93, I69, Q66	s7502, b730, b735, b770, d450
17	Шагай давсан чиг	AFO загвартай; шагайны үеийн тогтворжуулалттай; полипропилен термопластик эсвэл карбон материалтай; хэрэглэгчийн хэмжээт тохируулсан; 150 кг хүртэл даах чадвартай; хэвийн алхах хэв маягийг дэмжих; гутал дотор багтах хэлбэртэй байх.	100,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтэл зэргээс шалтгаалсан хөл унжих, шагайн тогтворгүй байдалтай, шагай тавхайн байрлал засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	M21.3, G57.3, G80, G82, B91, T93, Q66, M21.4, Q90	s7502, s75021, b710, b770, d450

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
18	Шагай-тавхайн ортопед (ортоз) /динамик-хөдөлгөөнтэй/	Шилбэний доод хэсгээс тавхай хүртэл хамарсан анатомийн хэлбэртэй; алхалтын үед шагайн үеэр тавхайг дээш болон доош нугалах хөдөлгөөний тодорхой хэмжээнд зөвшөөрөх буюу хөдөлгөөний уян байдлаар хязгаарлах болон дэмжих хийцтэй байх; термопластик (ж. polypropylene), хам полимер (copolymer), нүүрстөрөгчийн ширхэгт материал (carbon)/ нийлмэл материалтай; хөлийн улны хэлбэрт тохирсон, гутал дотор байрлах боломжтой; хурц ирмэггүй байх.	120,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтэл зэргээс шалтгаалсан хөл унжих, шагайн тогтворгүй байдалтай, шагай тавхайн байрлал засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	M21.3, G57.3, G80, G82, B91, T93, I69.3	s7502, b730, b735, b770, d450
19	Тавхайн ортопед (ортоз)	Хэрэглэгчийн тавхайн анатомийн хэлбэр, хэв гажилт болон функциональ хэрэгцээнд тохирсон; EVA, термопластик, polypropylene, PU foam, composite эсвэл ортезийн зориулалтын түүнтэй дүйцэх материалтай; засвар, тохируулга хийх боломжтой байх.	70,000	Яс, үе, мэдрэл-булчингийн эмгэг, хэв гажилт, саажилт, гэмтэл зэргээс шалтгаалсан хөл унжих, шагайн тогтворгүй байдалтай, шагай тавхайн байрлал засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	M20.1, M21.6, M21.4, M72.2 Q66, G80, G82,	s7502, b710, b770, d450
20	Багана нурууны ортопед (ортоз)	Нурууны L1-L5 нугалмайн тогтворжуулалтыг хангах; тэгш хэмтэй, зохицуулж болох бэхэлгэх системтэй; хэрэглэгчийн биеийн хэмжээст тохирсон (S-XL); 4-8 цаг тасралтгүй зүүх боломжтой; арьсийг гэмтээхгүй, тав тухтай; угаах боломжтой байх.	220,000	Нурууны хөдөлгөөн хязгаарлах/засах шаардлагатай тухай эмчийн заалттай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Нугасны хажуу гажилт (сколиоз), төрөлхийн нугасны гажиг, тархины саажилтын улмаас их биеийн тэнхлэг барих чадваргүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд;	M40, M41, M80, Q76.3, G80, S22, S32	s760, b710, b735, d410, d415

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
	Нурууны термопластик бэхэлгээ	Нурууны L1-S1 нугалмайн тогтворжуулалтыг хангах; термопластик эсвэл полиэтилен материалтай; хувь хүний биеийн хэлбэрт нийцүүлэн хийгдсэн (custom-molded); дотор талд зөөлөн бүрхүүлтэй; дор хаяж 6 цагийн тасралтгүй зүүх боломжтой; хэрэглэгчийн шаардлагатай байрлалыг хадгалах чадамжтай байх.	250,000	Нурууны хөдөлгөөн хязгаарлах/засах шаардлагатай тухай эмчийн заалттай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Нурууны хэв гажилтын явцыг зогсоох, удаашруулах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	M40, M41, Q76.3, G80	s760, b710, d410, d415
21	Майга тавхайн бэхэлгээ	Хувь хүнд тааруулж хийсэн, арьсанд даралт үүсгэхгүй материалтай, хүүхдийн өсөлт, хэв гажилтын өөрчлөлтийн дагуу тохируулга, засвар хийх боломжтой байх.	120,000	Төрөлхийн майга тавхайтай нярай, тавхай засах эмчилгээний дараа тавхайн байрлалыг бэхжүүлэх шаардлагатай бага насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	Q66.0, Q66.8,	s7502, s75021, b710, d415, d450
22	Павликийн дөрөөвч	Хүүхдийн насны хэмжээтэй тохирсон; тохируулах болон бэхэлгэх системтэй; арьсанд даралт үүсгэхгүй материалтай байх.	60,000	Нярай/бага насны хүүхдийн түнхний хөгжлийн дисплази/мултралтай бөгөөд павликийн дөрөөвч шаардлагатай тухай эмчийн заалттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	Q65.0, Q65.1, Q65.2, Q65.3, Q65.4, Q65.6, Q65.9,	s7401, s75001, b710, b720, d415
III. Ортопедийн болон тусгай хэрэгсэл (и-баримтаар)						
23	Согог засах өвлийн гутал (хос, -30°C-д тохирсон дулаантай)	Хэрэглэгчийн хөлийн хэмжээ, анатомийн хэлбэр, хэв гажилтад тохирсон; хөлийн нумыг дэмжих, өсгийг тогтворжуулах дотоод тулгууртай; хөлийн байрлал, алхалтыг засах, даралтыг жигд хуваарилах зориулалттай; хуруу чөлөөтэй байрлах хангалттай өргөн, гүн хоншоортой; шаардлагатай тохиолдолд ортопедийн улавч байрлуулах дотоод зайтай; ул нь бат бөх, гулсахаас хамгаалсан	250,000	Төрөлхийн/олдмол хөлийн гажиг, уртын зөрүү, саажилт/нейропатиас зэргээс шалтгаалан стандарт гутал тохирохгүй, захиалгат ортопед гутлаар байрлал, даралт, алхалтыг засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	Q66, M21.7, G80, G82, G62, M21.4, M20.1,	s750, b770, b710, d450, d455

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		хээтэй; өсгийн хэсэг тогтвортой; үдээс, наалт эсхүл тохируулж бэхлэх түгжээтэй; доторлогоо нь арьсанд үрэлт, даралт үүсгэхгүй материалаар хийгдсэн; -30°C хүртэлх хүйтэн нөхцөлд хэрэглэхэд тохирсон дулаалгатай, чийг, цас нэвтрэхээс хамгаалсан гадаргуутай байх.				
24	Согог засах хавар, намрын гутал (хос)	Ортопедийн гутлын функциональ шаардлагыг хангасан (нум, өсгийн аяга); хавар, намрын температурт тохирсон дулаан (-15°C хүртэл); гулсахгүй ултай; хэрэглэгчийн хөлийн гажгийг засах ортопедийн дотоод тулгууртай, хөлийн хэлбэрт тохирсон; даралт жигд хуваарилах; арьс цочроохгүй материалтай байх	230,000	Төрөлхийн/олдмол хөлийн гажиг, уртын зөрүү, саажилт/нейропатиас зэргээс шалтгаалан стандарт гутал тохирохгүй, захиалгат ортопед гутлаар байрлал, даралт, алхалтыг засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	Q66, M21.7, G80, G82, G62, M21.4, M20.1,	s750, b770, b710, d450, d455
25	Согог засах зуны гутал (хос)	Ортопедийн гутлын функциональ шаардлагыг хангасан (нум, өсгийн аяга); зуны температурт тохирсон, агаарын солилцоо сайн; гулсахгүй ултай; хэрэглэгчийн хөлийн гажгийг засах ортопедийн дотоод тулгууртай, хөлийн хэлбэрт тохирсон; даралт жигд хуваарилах; арьс цочроохгүй материалтай байх	220,000	Төрөлхийн/олдмол хөлийн гажиг, уртын зөрүү, саажилт/нейропатиас зэргээс шалтгаалан стандарт гутал тохирохгүй, захиалгат ортопед гутлаар байрлал, даралт, алхалтыг засах шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	Q66, M21.7, G80, G82, G62, M21.4, M20.1,	s750, b770, b710, d450, d455
26	Зогсоогч (Хүүхдийн)	Хүүхдийн насны хэмжээст тохирсон (2-18 нас); зогсох байрлалын тохируулга хийх боломжтой; хатуу тулгуур системтэй; бат бөх материалтай; хажуугийн болон нурууны тулгууртай; 50-100 кг хүртэл дааж чадах;	600,000	Хүнд хэлбэрийн тархины саажилт (GMFCS IV-V), нугасны нээлттэй гажигтай, бие даан зогсох чадваргүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	G80, Q05, G82, G71	b730, b735, b770, d4104, d4154

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		ашиглахад аюулгүй бэхэлгэх системтэй байх.				
27	Тавцантай ширээ (хүүхдийн)	Хүүхдийн насны хэмжээст тохирсон; өндрийг тохируулах боломжтой; тэгш гадаргуутай; бат бөх, аюулгүй материалтай; тэргэнцэртэй нийцэж ажиллах; хурц ирмэггүй; арчлахад хялбар байх.	400,000	Хүнд хэлбэрийн тархины саажилттай (GMFCS IV-V), хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	G80, Q05, G82	b735, b760, d4153, d440, d550
28	Хэрэглээний тэргэнцэр (энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 29 дэх туслах хэрэгслээс аль нэгийг сонгоно),	Суудлын гүн, суудлын налуу, нурууны өндрийг тохируулах боломжтой; тэргэнцрийн их бие нь эвхэгддэг/эвхэгддэггүй; тэргэнцрийн их биед саадыг давах хөшүүрэгтэй; хөлийн тавиуртай бөгөөд тавиур нь дээш сөхөгддөг, хажуу тийш эргэдэг салгаж авах боломжтой байх; хойд дугуй нь гар түрэлтийн цагаригтай, хурдан салгах механизмтай; цоордоггүй полиуретан (PU) материал бүхий хойд дугуйтай; зогсоолын тоормос нь их биед суурилагдсан, түлхэх/татах ажиллагаатай; урдаа цоордоггүй полиуретан (PU)2 ширхэг жижиг чиглүүлэгч дугуйтай; тэргэнцрийн нийт жин 18 кг-аас ихгүй, хэрэглэгчийн жингийн даац 120 кг-аас багагүй байх.	835,000	Нугасны гэмтэл, доод мөчний тайралт, мэдрэл-булчингийн өвчний улмаас алхах чадвар алдагдсан, тэргэнцрээр өдөр тутмын хөдөлгөөн хийх шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн (GMFCS III-V),	G12, G71, G80, G82, S14, S24, S34, T91.3, Z89.5, Z89.6, Q05	b730, b770, d450, d455, d465
29	Цахилгаан тэргэнцэр (Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн энэ туслах хэрэгсэл эсхүл	Арагш хөмрөхөөс хамгаалах дугуй/хийцтэй (anti-tip), суудлын өргөн ≥400 мм, хэрэглэгчийн нурууг хангалттай дэмжих нурууны түшлэгтэй, хэрэглэгчийн даац ≥120 кг; бат бөх, зэврэлтэд тэсвэртэй металл/хөнгөн цагаан хайлш эсхүл түүнтэй	1,200,000	Дээд мөчний парализ/парез, гар мөчний тайралт, хүчтэй суларсан булчингийн тэсвэрийн улмаас гар ажиллагаатай тэргэнцрийг үр дүнтэй түрж чадахгүй боловч цахилгаан тэргэнцрийг аюулгүй	G80, G82.5, S14,	b730, b735, d445, d455, d465, d4602

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
	28 дахь туслах хэрэгслээс аль нэгийг сонгоно), (16 ба түүнээс дээш настай бэрхшээлтэй хүүхдүүд энэ туслах хэрэгсэл эсхүл жагсаалтын 31 дэх туслах хэрэгслээс аль нэгийг сонгоно)	дүйцэх материалтай; гар хөшүүрэгт (Joystick) удирдлагатай, 2 цахилгаан хөдөлгүүртэй нэг бүр нь ≥ 200 W; цахилгаан соронзон/автомат ажиллагаатай тоормосны системтэй; дээд хурд ≥ 6 км/цаг; нэг цэнэгээр туулах зай ≥ 15 км, хөдөлгүүрээр хөтлөгддөг, гадна орчны ердийн гадаргууд ашиглах боломжтой дугуйтай; дугуй нь цоордоггүй PU/solid tyre эсхүл зориулалтын хийлдэг материалтай; давтан цэнэглэдэг, тэргэнцрийн зориулалтын батарейтай; тухайн батарейд тохирсон автомат цэнэглэгч дагалдсан байх.		удирдах танин мэдэхүй, хараа/хяналтын чадвартай хөгжлийг бэрхшээлтэй иргэн эсвэл 16 ба түүнээс дээш настай бэрхшээлтэй хүүхдүүд		
30	Тэргэнцрийн суудлын зөөлөвч	Хатуулаг сайтай, ачаалалд хэлбэрээ алдахгүй, урьдчилан анатомийн хэлбэржүүлсэн (pre-contoured), олон давхаргат суурьтай; суудлын ясны товгор хэсэгт (ischial tuberosity) зориулсан урьдчилан хэлбэржүүлсэн хонхортой байх бөгөөд хэрэглэгчийн хэрэгцээнд тохируулан өөрчлөх боломжтой байх; зөөлөвчийн нийт өндөр 82–95 мм, үүнээс шигдэлд даралт бууруулах хэмжээ 39–40 мм; бүрээсийг салгаж авах боломжтой; чийгэнд тэсвэртэй, агаар нэвтрүүлэх (амьсгалдаг) материалаар хийгдсэн байх.	150,000	Нугасны гэмтлийн улмаас мэдрэхүйн алдагдалтай, тэргэнцэрт өдөрт удаан цаг суудаг даралтын шархны эрсдэлтэй эсхүл одоо/өмнө даралтын шархтай, аарцаг-суудлын байрлалын дэмжлэг шаардлагатай хөдөлмөрийн насны хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	G12, G71, G80, G82, S14, S24, S34, T91.3, Z89.5, Z89.6, Q05	b265, b810, s810, d4153, d420
31	Атгагч ширээ, түшдэг, хэвтдэг, хүзүүвчтэй	Суудлын гүн, суудлын налуу, нурууны өндрийг тохируулах боломжтой; тэргэнцрийн их бие нь эвхэгддэг/эвхэгддэггүй;	1,200,000	Алхах чадвар байхгүй эсвэл өдөр тутмын хэрэгцээнд аюулгүй/үр дүнтэй биш бөгөөд (тархины	G80, Q05, S14, G71, G82, Z89.5, Z89.6, G12.1,	b730, b735, d410, d4153, d465

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
	тэргэнцэр (Энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 29 дэх туслах хэрэгслээс аль нэгийг нь сонгоно)	тэргэнцрийн их биед саадыг давах хөшүүрэгтэй; хөлийн тавиур нь баруун, зүүн тусдаа 2 ширхэг, дээш сөхөгддөг (flip-up), хажуу тийш эргэдэг (swing-away), салгаж авах боломжтой байх; хойд дугуй нь гар түрэлтийн цагаригтай, хурдан салгах механизмтай; цоордоггүй полиуретан (PU) материал бүхий хойд дугуйтай; зогсоолын тоормос нь их биед суурилагдсан, түлхэх/татах ажиллагаатай; урдаа цоордоггүй полиуретан (PU)2 ширхэг жижиг чиглүүлэгч дугуйтай; тэргэнцрийн нийт жин 18 кг-аас ихгүй, хэрэглэгчийн жингийн даац 75 кг-аас багагүй байх.		саажилт GMFCS III–V, нугасны нээлттэй гажиг, нугасны гэмтэл, булчингийн дистрофи, доод мөчний тайралт) бие даан эсхүл асрагчийн тусламжтайгаар тэргэнцэр ашиглах боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд		
32	Таблет	Android 12 буюу түүнээс дээш үйлдлийн системтэй, дэлгэцийн хэмжээ ≥10 инч, өнгөт, мэдрэгчтэй дэлгэцтэй, ≥1280 × 800 пиксел, ≥64 GB санах ойтой, Wi-Fi холболттой, Bluetooth ≥5.0 буюу түүнтэй дүйцэх; Ердийн хэрэглээнд ≥8 цаг ажиллах боломжтой; Таблетад урьдчилан суулгасан AAC (Augmentative and Alternative Communication) програмтай байх; боломжтой; Уналт, цохилтоос хамгаалах зориулалтын бат бөх гэртэй; Нийлүүлэх үед AAC-ийн үндсэн функцууд бүрэн идэвхэжсэн, ашиглахын тулд заавал нэмэлт төлбөр шаардахгүй байх.	300,000	Аутизм, хэл ярианы хөгжлийн бэрхшээл, оюуны хөгжлийн бэрхшээл буюу сонсгол/харааны алдагдалтай хөгжлийн бэрхшээлтэй 6-15 настай хүүхэд	F84, F80, F70-F79, H90, H91, H54, H90.3, R47.0,	b117, b167, b230, b210, d350, d360

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
33	Ухаалаг гар утас (Энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 43 дахь туслах хэрэгслийн аль нэгийг сонгоно)	Android үйлдлийн системтэй; 6.0 инчээс багагүй өнгөт мэдрэгчтэй дэлгэц, 4 GB-аас багагүй RAM, 64 GB-аас багагүй дотоод санах ой, Wi-Fi, Bluetooth болон үүрэн холбооны сүлжээний холболттой байх; нэмэлт ба орлуулах харилцааны (AAC) зориулалтын програм хангамж суулгасан бөгөөд зураг, символ, текстээр мессеж үүсгэх, сонгосон үг/өгүүлбэрийг дуу хоолой болгон гаргах, харилцааны самбар болон үгийн санг хэрэглэгчийн хэрэгцээнд тохируулан өөрчлөх боломжтой байх; үндсэн AAC функц интернэтгүй ажилладаг байх.	400,000	Олдмол буюу төрөлхийн сонсгол, хараа, харилцаа, танин мэдэхүйн бэрхшээлтэй, өдөр тутмын амьдралдаа ухаалаг гар утас ашиглах шаардлагатай, 16-аас дээш хөдөлмөрийн насны хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн	H90, H91, H54, F80, F70-F79, R47.0, F84.0, F03	b117, b167, b230, b210, d350, d360
34	Холын, ойрын харааны нүдний шил /+-8, түүнээс дээш/	Нүдний эмчийн жорын дагуу тохируулагдсан; хэрэглэгчийн харааны алдааг засах (диоптор, призм г.м.); шилний бат байдал ISO 16936 шаардлагыг хангасан; нүдний болон царайны хэмжээст тохирсон хүрээтэй байх.	25,000	Харааны үнэлгээ, функциональ үнэлгээгээр харааны бэрхшээл нь унших, хөдөлгөөн, мэдээлэл авах, сурч/ажиллах оролцоонд саад болж байгаа ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	H52.0, H52.1, H52.2, H52.4, H54, H54.2	b210, b2100, s220, d166
35	Сонсголын аппарат (дижитал)	Чихний ард зүүдэг, программчлагдах дижитал сонсголын аппарат (BTE – Behind-the-Ear); аудиограммын төрөл, хэлбэрээс хамаарсан хөнгөнөөс хүнд зэргийн сонсгол бууралтад тохируулан хэрэглэх боломжтой; 13 хэмжээтэй (Size 13) zinc-air; дижитал дуу боловсруулах, compression системтэй; ≥6 сувагтай; гар ажиллагаатай дууны түвшний тохируулгатай; орчны нөхцөлд дасан	500,000	Аудиометрээр батлагдсан, өдөр тутмын харилцаанд нөлөөлөхүйц байнгын сонсголын алдагдалтай бөгөөд эмчилгээ/мэс заслын аргаар бүрэн засагдахгүй, сонсголын аппаратаар сонсгол нь сайжрах ахмад настан; Аудиометрээр батлагдсан, өдөр тутмын харилцаанд нөлөөлөхүйц	H90, H91, Q16	b230, b2300, b2304, s260, d115, d310

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		зохицох adaptive noise reduction системтэй; Ус түлхэх/чийгэнд тэсвэртэй water-repellent гадаргуутай; үндсэн давтамжийн хүрээ Хамгийн багадаа 100–4940 Hz: Нийт гармоник гажуудал (THD), 70 dB SPL оролт, 500 Hz <2.8% байх.		байнгын сонсголын алдагдалтай бөгөөд эмчилгээ/мэс заслын аргаар бүрэн засагдахгүй, сонсголын аппаратаар сонсгол нь сайжрах хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд		
IV.ТОХИРУУЛГА ШААРДЛАГАГҮЙ ТУСГАЙ ХЭРЭГСЭЛ (и-баримтаар)						
36	Суга таяг (хос)	Хэрэглэгчийн өндөрт тохируулах боломжтой; суганы (axillary) бэхэлгэх хэсэг нь зөөлөн; их бие нь хөнгөн хайлш материалаар хийгдсэн; 136 кг хүртэл даах чадвартай; гулсахгүй резин үзүүртэй, резинэн үзүүрийг солих боломжтой; хурц ирмэггүй; хоёр таягийн өндөр ижил; ISO 11334 бат байдлын тест давсан байх.	50,000	Хөл мөчний үений хатуурал,доод мөчинд жин өгөхийг хориглосон, хязгаарласан болон мэдрэл-булчингийн эмгэг зэргээс шалтгаалан явахад нэмэлт тулгуур шаардлагатай бөгөөд хоёр гарын хүч, тэнцвэр нь суга таяг хэрэглэх боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, мэдрэл-булчингийн эмгэг, доод мөчний мэс заслын дараах сэргээн засалт, төрөлхийн гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	M24.5, M24.6, S72, S82, G80, G82, G60-G64, M17, M16	b710, b730, b770, d450, d465
37	Тохой таяг (хос)	Тохойны бэхэлгэх хэсэгтэй; хэрэглэгчийн өндөрт тохируулах боломжтой; хөнгөн хайлш материалаар хийгдсэн; 100 кг хүртэл даах чадвартай; гулсахгүй резин үзүүртэй, резинэн үзүүрийг солих боломжтой; гарын	50,000	Нугасны, доод мөчний гэмтлийн дараах эсвэл мэдрэл-булчингийн архаг өвчний улмаас байнгын, удаан хугацааны алхалтын тулгуур шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, тархины	S14, T91.3, G80, Q05, G12, G71, T93, G60-G64, M17, G82	b730, b770, d450, d465

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		тулгуур (handgrip) эргономик хэлбэртэй; ISO 11334 бат байдлын тест давсан байх.		саажилт, нугасны нээлттэй гажиг, мэдрэл-булчингийн архаг өвчний улмаас удаан хугацаагаар алхах тулгуур шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд		
38	Хүзүүний бэхэлгээ	Хатуу эсвэл хагас хатуу материалтай; хүзүүг бүрэн тогтворжуулах (хөдөлгөөний 70% хязгаарлах); хоол залгих болон амьсгалахад саад болохгүй; хэрэглэгчийн хүзүүнд тохирсон хэмжээтэй; бэхлэх тайлах нүхтэй байх.	60,000	Хүзүүний нугалам, мэдрэл-булчингийн сулралаас хүзүүг тогтвортой барих шаардлагатай, төрөлхийн хазгай хүзүү (torticollis), тархины саажилтын улмаас хүзүүний булчингийн тонус алдагдалтай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд болон иргэн	M50, M48, M43.6, Q68.0, S12, G80, S13, M54.2	s7103, s7104, b710, b735, d415
39	Гарын чиг – бугуйн чиг	Бугуйн үеийг 0-45° хүртэлх байрлалд тогтворжуулах; хэрэглэгчийн гарын хэмжээнд тохирсон; арьсанд нийцтэй буюу арьсанд даралт үүсгэхгүй материалтай; хуруунуудын чөлөөт хөдөлгөөнийг хадгалах; цэвэрлэхэд хялбар; засвар тохируулга хийх боломжтой байх.	60,000	Тархины цусан хангамжийн эмгэгийн дараах гар мөчний саажилт/парез, гарын үений хатуурал (ревматоид артрит), гарын ясны хугарлын дараах гар-бугуйн байрлал тогтворжуулах, деформациас сэргийлэх шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Тархины саажилт, төрөх үеийн мөрний мэдрэлийн гэмтэл, төрөлхийн гарын хэв гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	I69, G81, M05, M06, M24.5, S52, S62, P14.0, G80	s7301, s73011, b730, b735, d440, d445
	Гарын чиг – шууны чиг	Тохойны үеийг 0-90° хүртэлх байрлалд тогтворжуулах; хэрэглэгчийн гарын хэмжээнд тохирсон; арьсанд нийцтэй буюу	70,000	Тархины цусан хангамжийн эмгэгийн дараах гар мөчний саажилт/парез, гарын үений	I69, G81, M05, M06, M24.5,	s7301, s73011, b730, b735, d445

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		арьсанд даралт үүсгэхгүй материалтай; засвар тохируулга хийх боломжтой байх.		хатуурал (ревматоид артрит), гарын ясны хугарлын дараах гар-бугуйн байрлал тогтворжуулах, деформациас сэргийлэх шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Тархины саажилт, төрөх үеийн мөрний мэдрэлийн гэмтэл, төрөлхийн гарын хэв гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	S52, S62, P14.0, G80	
	Гарын чиг – бугалганы чиг	Мөрний үеийн тогтворжуулах; хэрэглэгчийн мөр-гар хэсэгт тохирсон хэмжээтэй; тохируулах боломжтой; хөнгөн жинтэй; арьсанд нийцтэй буюу даралт үүсгэхгүй материалтай; засвар тохируулга хийх боломжтой байх.	150,000	Тархины цусан хангамжийн эмгэгийн дараах гар мөчний саажилт/парез, гарын үеийн хатуурал (ревматоид артрит), гарын ясны хугарлын дараах гар-бугуйн байрлал тогтворжуулах, деформациас сэргийлэх шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Тархины саажилт, төрөх үеийн мөрний мэдрэлийн гэмтэл, төрөлхийн гарын хэв гажилттай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	I69, G81, M05, M06, M24.5, S42, S52, P14.0, G80	s7300, s73001, b730, b735, d445
40	Алхуулагч /насанд хүрсэн хүн/	Хэрэглэгчийн өндөрт тохируулах боломжтой; их бие нь хөнгөн хайлшаар хийгдсэн; 4 тулгууртай; 100-136 кг хүртэл дааж чадах; гулсахгүй резин хөлтэй; эвхэгдэх боломжтой, ISO 11199-1 бат байдлын тест давсан байх.	70,000	Явган явах чадвар буурсан, унах эрсдэлтэй, хол зайд бие даан хөдөлгөөн хийхэд тусламж шаардлагатай ахмад настан, мэдрэл-булчингийн эмгэгийн улмаас тэнцвэр, алхалтын	R26, R29.6, G20, I69, G80, G81, M17	b755, b760, b770, d450, d455, d465

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
				тогтвортой байдал буурсан, хоёр хөл дээр жин өгөх боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн		
41	Тэргэнцэр /энгийн/	Хэрэглэгчийн биеийн хэмжээнд тохирсон суудлын өргөнтэй (40-50 см); суудлын байрлал тохируулах боломжтой; хөнгөн хайлш хүрээтэй; <20 кг жинтэй; 100-135 кг хүртэл дааж чадах; хөлийн тулгуур тохируулах боломжтой; ISO 7176-1:2014 бат байдлын тест давсан байх.	300,000	Явган явах чадвар ихээхэн буурсан, өөрөө тэргэнцэр удирдах хүч дутмаг, асран хамгаалагчийн тусламжтайгаар зөөвөрлүүлэх шаардлагатай ахмад настан	R26, R54, Z74.0, I69, G20, F03, M17	b730, b770, d450, d455, d465
42	Унаснаа мэдээлэх дохиолол (Энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 57 дахь туслах хэрэгслээс аль нэгийг сонгоно)	CE/FDA зөвшөөрөлтэй; автомат унах мэдрэгдэл илгээдэг; 24 цагийн хяналттай; GPS байршил тогтоогчтой; цахилгаан батарей нь 7-14 хоног ажиллах; биеийн байрлалын өөрчлөлтийг мэдрэх чадвартай; хэрэглэгчийн шаардлагаар алсын зайнаас хянах боломжтой; бусдад мэдэгдэх функцтэй байх.	90,000	Эпилепси, тэнцвэрийн эмгэг, тархины саажилтын дараах хөдөлгөөний алдагдал зэргээс шалтгаалан унах эрсдэлтэй, ганцаараа байх хугацаа ихтэй, унасны дараа өөрөө тусламж дуудах боломж хязгаарлагдмал хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн	G40, R29.6, R26, G80, I69, G20, R55	b755, b770, d360, d570
43	ДЕЙЗИ тоглуулагч (Энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 33 дахь туслах хэрэгслийн аль нэгийг сонгоно)	DAISY форматыг дэмжих; дууг тодорхой, ойлгомжтой тоглуулах чадвартай; хэрэглэгчид ойлгомжтой, хялбар удирдлагатай; батарейгаар ажиллах болон 6-8 цаг тасралтгүй ажиллах боломжтой; гарчиг хайх, хуудас руу очих функцтэй; чихэвч холбох боломжтой байх.	620,000	Гэмтэл, диабетийн ретинопати, гялтан торлогийн удамшлын дистрофи зэргээс шалтгаалсан хараа алдалттай, харааны үнэлгээгээр харааны бэрхшээл нь хэвлэмэл текст унших, хөдөлгөөн хийх, мэдээлэл авах, сурч/ажиллах оролцоонд саад учирч буй хөгжлийн бэрхшээлтэй ахмад настан	H54.0, H54.1, H54.2, H35.5, E11.3, H36.0, H54.4, H47.2	b210, b2100, d166, d325, d360

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
44	Брайль дэлгэц (Энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 43 дахь туслах хэрэгслийн аль нэгийг сонгоно)	6 болон 8 цэгийн Брайль тэмдэгтийг дэмжсэн, 20-иос доошгүй шинэчлэгддэг Брайль нүдтэй; нүд тус бүрийн курсор удирдах товчлуур болон 8 цэгийн Брайль бичих гартай; Bluetooth болон USB холболттой; компьютер, таблет, ухаалаг утас болон түгээмэл дэлгэц уншигч программтай нийцтэй; Монгол кирилл Брайль ашиглах боломжтой; цэнэглэдэг батарей нь 10-аас доошгүй цаг ажилладаг; хэрэглэгчийн нас, боловсрол, ажил болон харилцааны хэрэгцээнд тохируулан сонгогдох; зөөврийн, бат бөх, удаан эдэлгээтэй; шаардлагатай кабель, цэнэглэгч, хамгаалалтын гэр болон хэрэглэгчийн зааврын хамт; 12 сараас доошгүй баталгаатай байна.	1,000,000	Хоёр нүдний хараа бүрэн эсхүл хүнд зэргээр алдагдсан, хэвлэмэл болон томруулсан бичвэрийг үр дүнтэй ашиглах боломжгүй; Брайль бичгийг бие даан уншиж, бичдэг; боловсрол эзэмших, хөдөлмөр эрхлэх, мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулахад цахим текстэн мэдээллийг тогтмол, их хэмжээгээр унших, боловсруулах зайлшгүй хэрэгцээтэй оюутан/сурагч, хөдөлмөр эрхэлж буй харааны бэрхшээлтэй иргэн	H54.0, H54.1, H35.5, E11.3, H36.0, H40.9, H47.2, Q12.0	b210, d140, d145, d166, d170
45	Брайлын хэрэгсэл (брайль цаас 300 ширхэг, цоолтуур, брайль тэмдэглэлийн дэвтэр)	Брайлын стандарт цэгийн хэмжээ, зайны шаардлагыг хангасан (ISO 11548); брайль цаас, шугам, дэвтэр зэргийг багтаасан; бичих болон унших аль алинд тохирсон; хэрэглэгчийн насны болон хэрэгцээний дагуу сонгогдсон; бат бөх, удаан эдэлгээтэй байх.	120,000	Гэмтэл, диабетийн ретинопати, гялтан торлогийн удамшлын дистрофи зэргээс шалтгаалсан хараа алдалттай, харааны үнэлгээгээр харааны бэрхшээл нь хэвлэмэл текст унших, хөдөлгөөн хийх, мэдээлэл авах, сурч/ажиллах оролцоонд саад болж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	H54.0, H54.1, H35.5, E11.3, H36.0, H40.9, H47.2, Q12.0	b210, d140, d145, d166, d170

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
46	Томруулагч шил, гар, гэрэлтүүлэгтэй	2х-20х томруулалтын хэмжээний сонголттой; оптикийн чанарт нийцсэн линзтэй; хэрэглэгчийн харааны алдааны хэмжээнд тохирсон; гэрлийн нөлөөг дэмжих (LED гэрэлтэй загвар байж болно); <100 г хөнгөн хэмжээтэй; бат бөх хүрээтэй байх.	36,000	Макулын эмгэг, глауком, диабетын ретинопати, гялтан торлогийн гэмтэл, оптик неврит, төрөлхийн сул хараа зэргээс шалтгаалан нүдний шилээр бүрэн засагдахгүй сул хараатай бөгөөд томруулалтаар ойрын ажил/унших чадвар сайжрах хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн,	H35.3, H40, H46, H36.0, E11.3, H54.2, H25.9, E70.3, H55, H35.5	b210, b2100, b2102, d166, d170
	Шугаман хэлбэрийн томруулагч	1.5х–3х томруулалтын хэмжээний сонголттой; оптикийн чанарт нийцсэн линзтэй; хэрэглэгчийн харааны алдааны хэмжээнд тохирсон; 150–200 мм урттай; тогтмол фокус; бичвэр дээр шууд тавьж эсвэл ойр байрлуулан ашиглах боломжтой; <150 г хөнгөн хэмжээтэй; ирмэг нь гөлгөр, хурц өнцөггүй, хэрэглэгчийн гар болон арьсыг гэмтээхгүй, баруун болон зүүн гараар ашиглах боломжтой байх	25,000	Шар толбо ба арын туйлын сөнөрөл, диабетийн ретинопатигаас шалтгаалсан төв хараа гэмтэлтэй, урт текст уншихдаа мөр алддаг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Гялтан торлогийн удамшлын өвчинтэй, урт мөр текст уншихад мөр алдах бэрхшээлтэй сургуулийн насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	H35.3, E11.3, H36.0, H35.5, H54.2	b210, b2100, d166, d170
	Халаасны томруулагч	3х-аас багагүй томруулалтын хэмжээтэй; оптикийн чанарт нийцсэн линзтэй; үндсэн харах талбайн өргөн/диаметр ≥ 45 мм байх; хэрэглэгчийн харааны алдааны хэмжээнд тохирсон; томруулсан дүрс тод, үндсэн харах талбайд мэдэгдэхүйц бүдгэрэл, гажилтгүй; <150 г хөнгөн хэмжээтэй; бат бөх хүрээтэй, хамгаалалтын уут/гэр, линз цэвэрлэх даавуутай байх.	20,000	Катаракт, глаукома зэргээс шалтгаалсан нүдний шилээр бүрэн засагдахгүй сул хараатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Гэрээс гадуур, сургууль болон олон нийтийн газарт бичиг унших шаардлагатай бөгөөд үнэлгээгээр харааны бэрхшээл нь унших, хөдөлгөөн хийх, мэдээлэл авах, сурах оролцоонд саад болж буй	H25, H40, H54.2, H40.9, H35.5	b210, b2100, d166, d170

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
				сул хараатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд		
	Хүзүүнд зүүдэг томруулагч шил	>1.5х томруулалтын хэмжээний сонголттой; оптикийн чанарт нийцсэн линзтэй; хүзүүнд зүүх/тулгах зориулалттай, томруулагч линзийг хэрэглэгчийн харах объектын өмнө тогтвортой байрлуулах хийцтэй; ашиглалтын үед линз өөрөө унах, эргэх, байрлал алдахгүйгээр тогтох механизмтай, <250 г хөнгөн хэмжээтэй; хурц ирмэг, үзүүргүй; арьсанд хүрэх хэсэг нь гэмтэл, цочрол үүсгэхээргүй; линз болон тулгуур нь хэвийн хэрэглээнд хангалттай бат бөх байх.	25,000	Артрит, саажилт зэргээс шалтгаалан гар долголтой буюу гараа чөлөөтэй байлгах шаардлагатай, нүдний шилээр бүрэн засагдахгүй сул хараатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, Гарын хөдөлгөөний хавсарсан бэрхшээлтэй, нүдний шилээр засах боломжгүй хараа муутай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	H54.2, H25, H40, M06, G82, H35.3, H35.5	b210, b2100, b730, d166, d440
47	Мэдрэгчтэй цагаан таяг	Эвхэгддэг эсхүл уртыг тохируулах боломжтой, хөнгөн, бат бөх их биетэй; нийт жин ≤300 г; гадаргуу нь цагаан өнгөтэй, гэрэл ойлгогч тэмдэглэгээтэй; гарын бариул нь гулсахгүй, барихад эвтэйхэн; таягны үзүүр нь газартай хүрэлцэн орчны гадаргуу, саадыг мэдрэх зориулалттай, солих боломжтой байх. Хэт авианы, хэт улаан туяаны эсхүл түүнтэй дүйцэх мэдрэгчтэй; урд болон биеийн дээд хэсгийн түвшинд байрлах саадыг ≥1.5 м зайнаас илрүүлэх боломжтой; илрүүлсэн саад ойртох тусам эрчим/давамж нь өөрчлөгдөх чичиргээ болон/эсхүл дуут дохиогоор хэрэглэгчид мэдээлэх; мэдрэгчийн ажиллагааг асаах, унтраах удирдлагатай байх. Давтан	145,000	Бүрэн хараагүй эсхүл орон зайд аюулгүй зорчиход хараа хүрэлцэхгүй хүнд харааны бэрхшээлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	H54.0, H54.1, H54.2, H40.9, H35.5	b210, b2100, b2101, d450, d460, d465

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		цэнэглэдэг батарейтай, нэг удаагийн бүрэн цэнэгээр ≥ 8 цаг тасралтгүй ажиллах; цэнэглэх хэрэгсэл дагалдсан; электрон хэсэг нь өдөр тутмын хэрэглээний доргилт болон чийгийн нөлөөнд тэсвэртэй; мэдрэгч ажиллахгүй эсхүл батарей дууссан үед ердийн цагаан таяг хэлбэрээр ашиглах боломжтой; мэдрэгч болон электрон тоноглол нь цагаан таягийн үндсэн чиг баримжаа, хөдөлгөөний үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй хийцтэй байх.				
48	Гэрэлтэй, дуутай, чичиргээтэй, сэрүүлэг, дохио	Гэрэл болон дуут болон чичиргэн дохиоллын 3 горимтой; CE/FDA зөвшөөрөлтэй; дохиоллын хүрээ 30 метрийн дотор; батарей ажиллах хугацаа 12-24 цаг; 80-100 dB чанга дохио; гэрэлтэй дохиолол 50-80 lm; утасгүй холбоо (RF эсвэл Bluetooth); алс удирдлагын боломжтой байх.	90,000	Дуу авианы энгийн сэрүүлэг/дохиог сонсож чадахгүй дунд-хүнд/гүн сонсголын алдагдалтай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	H90, H91, Q16, Z99.8	b230, b2300, d115, d360, d570
49	Сонсголын лүүп	IEC 60118-4 стандарт; 1 кГц давтамжид 0.1 А/м-ийн соронзон дохио; 100 дБ SNR-аас дэш; IEC 60268 нийцтэй; 10-20 метрийн хамрах хүрээтэй; батарей 8-12 цаг ажиллах; сонсголын аппараттай нийцтэй T-coil функц	120,000	Төрөлхийн буюу эрт үеийн гүн сонсголын алдагдалтай, сонсголын аппарат/кохлеар имплант хэрэглэдэг, ердийн буюу тусгай ангид дэвсгэр чимээнээс болж хичээл сонсоход хүндрэлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	H90, H91, Z96.2, Z97.4, H833, Z99.8	b230, b2304, d115, d310, d820
50	Хялбаршуул сан гар утас	Том үсэг, том товчлууртай; чанга дуут мэдэгдэлтэй; SOS яаралтай дохиоллын товчлууртай; батарей 2-3 хоног ажиллах; харилцах, мессеж илгээх үндсэн функцтэй;	100,000	Тархины гэмтэл (ТБГ) буюу тархины харвалтын дараах танин мэдэхүй, гарын хөдөлгөөн, харааны бэрхшээлтэй хөгжлийн	I69, S06, F70-F79, F84, G82, F03, R41.8, H54, G80	b117, b140, b144, d360, d440

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		Монгол/Unicode дэмждэг; хэрэглэхэд хялбар интерфэйстэй байх.		бэрхшээлтэй иргэн, хөнгөн-дунд зэргийн оюуны хөгжлийн бэрхшээл, аутизмын спектрийн эмгэг буюу гарын нарийн хөдөлгөөний бэрхшээлтэй (ДЦП), энгийн том товчлуууртай утас хэрэглэх шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд		
51	Живх /3 жилийн хэрэгцээнд/	ISO 11948-1 шингэн шингэсэн байдлын тест давсан; арьсанд харшил өгөхгүй, арьсыг хамгаалах pH-neutral материал материалтай; дор хаяж 4-6 цаг ашиглалтыг хангах; 150-300 мл шингэн шингээх чадвартай байх.	1,800,000	Нугас гэмтэл, олон голомтот склероз (MS), гэмтэл, мэс заслын дараах давсгийн мэдрэл-булчингийн алдагдлаас шалтгаалсан байнгын шээс/өтгөн алдалттай хүүхэд	N31, R32, R15, S14, T91.3, G35, N39.3, N39.4, N40, I69.3	b525, b5250, b620, b6202, d5300, d5301
52	Стом-ын уут /3 жилийн хэрэгцээнд/	Нийлэг материалтай; тохируулах боломжтой нуруу хавчуургатай; усны болон хүчил тэсвэртэй; 300-400 мл хүртэл даах чадамжтай байх.	1,800,000	Давсаг, гэдэсний үйл ажиллагааны алдагдлын улмаас стомын уут байнга хэрэглэх шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	Z93.2, Z93.3, Z93.5, Z93.6, N31, K91.4, C18-C20, K50-K51	b525, b620, s540, s610, d5300, d5301, d5200
53	Давсагны байнгын катетр /3 жилийн хэрэгцээнд/	100% силикон эсвэл эмнэлгийн зориулалтын силикон бүрээс бүхий материалтай; хүүхэд эсвэл насанд хүрэгчдийн зориулалтын стандарт урттай; гөлгөр, бөөрөнхий үзүүртэй; ISO 20696 болон холбогдох эмнэлгийн хэрэгслийн чанар, аюулгүй байдлын шаардлага эсвэл түүнтэй дүйцэх стандартыг хангасан байх.	300,000	Нугас гэмтэл (SCI), олон голомтот склероз зэргээс шалтгаалсан мэдрэл-булчингийн давсгийн алдагдалтай, шээс хаагдал/бие даан шээх боломжгүй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	N31, N32.0, R33, S14, G35, N31.9, N31.2, N40, Q05.9, G82.20	b620, b6202, s610, d5300, d5200

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
54	Шээсний уут /3 жилийн хэрэгцээнд/	≥2,000 mL багтаамжтай; шээсний түвшин болон өнгийг гаднаас харах боломжтой тунгалаг эсвэл хагас тунгалаг материалтай; шээс буцаж урсахаас сэргийлэх хийцтэй; уутыг системээс салгахгүйгээр суллах боломжтой; ISO 8669-2 эсвэл түүнтэй дүйцэх стандартын шаардлага хангасан байх.	300,000	Нугас гэмтэл (SCI), олон голомтот склероз зэргээс шалтгаалсан мэдрэл-булчингийн давсгийн алдагдалтай, шээс хаагдал/бие даан шээх боломжгүй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон хүүхэд	N31, N32.0, R33, S14, G35, N31.9, N31.2, N40.1, Q05.9, G82.20	b620, b6202, s610, d5300, d5200
55	Зөөврийн налуу зам	Хөнгөн, зэврэлтэд тэсвэртэй хөнгөн цагаан хайлш эсвэл түүнтэй дүйцэх бат бөх материалтай; хэрэглэгчийн орчин, түвшний зөрүүнд тохируулан сонгох боломжтой; ≥1200 мм урттай; ≥250 кг даацтай; тэргэнцэр зорчих цэвэр өргөн ≥700 мм; нойтон болон хуурай нөхцөлд дугуй гулсах эрсдэлийг бууруулсан, барьцалдах чадвартай anti-slip гадаргуутай, зөөвөрлөх зориулалтын бариултай эсвэл түүнтэй дүйцэх хялбар зөөврийн хийцтэй байх.	40,000	Тэргэнцэр/алхуулагч хэрэглэдэг, шат/босгоны түвшнээс шалтгаалан гэр, сургууль, ажилд нэвтрэх боломжгүй бөгөөд зөөврийн налуу замаар аюулгүй нэвтрэх боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхэд	Z99.3, Z74.0, G82, G80, Z89.5, Z89.6, G82.20, G80.9, Q05.9, Z89, M17, I69.3	d450, d460, d4602, d465, e155
56	Цооролтоос сэргийлэх гудас	ASTM F1566 тест давсан; хэрэглэгчийн биеийн жин, хөдөлгөөний идэвхжилд тохирсон; гель эсвэл агаарын суваг бүхий системтэй; ариутгах, угаах боломжтой; 160 кг хүртэл дааж чадах.	120,000	Нугас болон тархины гэмтэл, хүнд саажилт, мэдрэхүйн алдагдал ухаан санааны алдагдал (дементи), хүнд архаг өвчний улмаас удаан хугацаагаар хэвтрийн дэглэмтэй, өөрөө байрлалаа өөрчлөх чадваргүй, даралтын шархны дунд/өндөр эрсдэлтэй ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүнд хэлбэрийн тархины саажилт,	L89, S14, S34, G82, I69, F03, Z74.0, G80, G12	b810, b820, s810, d410, d420

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
				нугасны нээлттэй гажиг, мэдрэл-булчингийн хүнд архаг өвчний улмаас удаан хугацаагаар хэвтэж, байрлалаа өөрөө өөрчлөх чадваргүй, даралтын шархны дунд/өндөр эрсдэлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд		
57	Байршил тогтоогч (Энэ туслах хэрэгсэл эсхүл 42 дэх туслах хэрэгслээс аль нэгийг сонгоно)	±5 метрийн нарийвчлалтай GPS хэмжилттэй; батарей 12-24 цаг ажиллах; SOS яаралтай дохиоллын функцтэй; хэрэглэхэд хялбар хянагч товчлууртай; CE/FDA зөвшөөрөлтэй; IP67 цахилгаан бус хамгаалалттай; дуут/чичиргэн мэдэгдэлтэй байх.	120,000	Дементи (Альцгеймерийн өвчин зэрэг) буюу оюун ухааны уналттай, гэрээсээ гарч чиг баримжаагаа алдаж төөрөх эрсдэлтэй ахмад настан,тархины гэмтэл болон бусад шалтгааны улмаас хүнд танин мэдэхүйн бэрхшээлтэй, чиг баримжаагаа алдаж, ганцаараа гарвал төөрөх эрсдэлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, аутизмын спектрийн эмгэг буюу хүнд оюуны хөгжлийн бэрхшээлтэй, аюулын мэдрэмж султай, хяналтгүй үед гэрээсээ гэнэт гарч алга болох зан үйлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	F00-F03, G30, R41.0, S06, F84.0, F70-F79, R41.8	b114, b1141, b144, d460, d570
58	Сонсголын хүлээн авагч /дамжуулагч ийн хамт/	FM, RF эсхүл түүнтэй дүйцэх/илүү сайн чанарын утасгүй дижитал аудио дамжуулалт хийх чадвартай, ил задгай, саадгүй орчинд 30 м-ээс багагүй зайнд мэдээллийг дамжуулах боломжтой, нэг удаагийн бүрэн цэнэг/шинэ батарейгаар 8 цагаас багагүй	150,000	Дунд-хүнд зэргийн мэдрэлийн мэдрэмжийн сонсголын алдагдалтай, сонсголын аппарат/кохлеар имплант хэрэглэдэг, багштайгаа харилцахад хувийн дамжуулагч-	H90.3, H90.5, H91, Z96.2, Z97.4, H90.4, H90.6, H83.3	b230, b2304, d115, d310, d820

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		тасралтгүй ажиллах, сонсголын аппараттай нийцтэй T-coil функцтэй, 1 дамжуулагч + 1 хүлээн авагч бүхий иж бүрдэл		хүлээн авагч систем шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд, боловсролын байгууллагын бүх шатны сургуулийн оюутан суралцагч		
59	Алхуулагч /хүүхдийн/	Хүүхдийн биеийн хэмжээст өндрийг тохируулах боломжтой; хатуу хүрээтэй; 60-80 кг хүртэл дааж чадах; гулсахгүй резинэн хөлтэй; хүүхдийн ашиглалтад тохирсон аюулгүй байдлын шаардлагыг хангасах байх.	160,000	Тархины саажилт, булчингийн дистрофи зэрэг мэдрэл-булчингийн эмгэгийн улмаас тэнцвэр, алхалтын тогтвортой байдал буурсан боловч хоёр хөл дээр жин өгөх боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	G80, G71, G12, Q05, R26, Q66	b730, b735, b755, b770, d450, d455
60	Харилцах самбар/карт	Бат бөх картон, пластик, PVC эсхүл ламинацтай ус, чийгэнд тэсвэртэй материалтай; гөлгөр, цэвэрлэх боломжтой, зураг/бичиг амархан арилахгүй; зураг, тэмдэг, бичвэр нь дэвсгэрээс тод ялгарах, харааны хүртээмжийг хангасан; хэрэглэгчийг гэмтээх хурц ирмэг, үзүүргүй; хүүхдийн хэрэглээнд тохиромжтой, хэрэглэгчийн нас, харилцааны түвшин, өдөр тутмын хэрэгцээнд тохируулан карт нэмэх, хасах, байрлалыг өөрчлөх боломжтой; хэрэглэгчийн нас, харилцааны түвшин, өдөр тутмын хэрэгцээнд тохируулан карт нэмэх, хасах, байрлалыг өөрчлөх боломжтой байх.	40,000	Аутизмын спектрийн эмгэг, тархвар саажилт (ДЦП), хэл ярианы хөгжлийн бэрхшээл буюу оюуны хөгжлийн бэрхшээлийн улмаас амаар харилцах чадваргүй эсвэл хязгаарлагдмал хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	F84.0, G80, F80, F70-F79, R47.0, R47.8, F80.1, F80.2	b167, b320, d330, d335, d350, d360

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
61	Оюуны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан хэл засал, харилцаа, мэдрэхүйг хөгжүүлэх туслах хэрэглэгдэхүүн, тайвшруулах хэрэгслүүд	Хүүхдийн оюуны болон мэдрэхүйн хөгжлийн хэрэгцээнд нийцсэн; аюулгүй, гипоаллерген материалтай; мэдрэхүйн идэвхжүүлэлтийг дэмжих хэлбэр, өнгө, бүтэцтэй; харилцаа болон хэлний хөгжлийг дэмжсэн; хэрэглэгчийн насанд тохирсон; мэргэжлийн эмч, сурган хүмүүжүүлэгчээс санал болгосон байх.	200,000 хүртэл	Оюуны хөгжлийн бэрхшээл (хөнгөн-хүнд зэрэг), аутизмын эмгэг буюу мэдрэхүйн боловсруулалтын эмгэгтэй, хэл ярианы хөгжил хоцрогдсон, мэдрэхүй болон харилцааны хөгжлийг дэмжих, тайвшруулах тусгай хэрэгсэл шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	F70-F79, F84, F80, F82, F88,	b117, b122, b152, b156, b167, d330, d350
62	Уналт таталтын үед хэрэглэх хамгаалалтын малгай	Дух, зулай, толгойн хоёр хажуу болон дагзны хэсгийг хамгаалах зориулалттай; цохилтын энергийг шингээх зөөлөвчтэй хөөс, EVA foam эсхүл түүнтэй дүйцэх зориулалтын материалаар хийгдсэн; Бат бөх, хөнгөн, арчиж цэвэрлэх боломжтой; толгой хэт халах, хөлрөх эрсдэлийг бууруулах агааржуулалтын нүх/хийцтэй; хурц ирмэг, үзүүр, хэрэглэгчийг гэмтээж болох ил гарсан хатуу хэсэггүй; хүүхдийн харах талбай болон сонсголыг шаардлагагүйгээр хязгаарлахгүй; тохируулгатай эрүүний оосортой; санамсаргүй тайлагдах эрсдэлийг багасгасан байх.	50,000	Эмчилгээнд тэсвэртэй эпилепси, атоник (унах) таталт, тоник-клоник/миоклоник таталтын улмаас урьдчилан сэргийлэх боломжгүй уналт давтагддаг, эсхүл тэнцвэрийн хүнд алдагдал (тархины саажилт, атакси), өөрийгөө цохих зан үйлээс толгойн гэмтэл давтан авах эрсдэлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд	G40, R56, G11, G80, F84, G41, F84.0, F72, R56.8	b110, b755, b765, b770, d570
63	Ивээс, зөөлөвч /гурвалжин, зууван/	Хэлбэрээ хадгалах, биеийн жинд хэт сууж нягтрахгүй өндөр нягтралтай polyurethane foam эсхүл түүнтэй дүйцэх материалтай; бүрээс нь PU эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц материалтай бөгөөд шээс, шүлс болон бусад	120,000	Их бие, толгой, аарцгийн хяналт дутмагаас суух/хэвтэх байрлалыг бие даан хадгалж чадахгүй (хүнд хэлбэрийн тархины саажилт GMFCS IV–V, нугасны нээлттэй	G80, Q05, G71, M41, M43, Q76, G12.1, M62.4, L89	b730, b735, b710, s760, d410, d415, d4153

№	Туслах хэрэгслийн нэр	Техникийн үндсэн үзүүлэлт	Жишиг үнэ /төгрөг/	Хамрагдах зорилтот бүлэг	Олон улсын өвчний ангилал (ICD10)	Эрүүл мэнд, хөгжлийн бэрхшээл, үйл ажиллагааны олон улсын ангилал (ICF)
		шингэн доторх хөөсөн материалд хялбар нэвтрүүлэхгүй байх; давтан ачааллын дараа анхны хэлбэрээ сэргээх чадвартай байх.		гажиг, мэдрэл-булчингийн архаг өвчин), байрлалын алдагдлаас хэв гажилт (сколиоз, контрактур), даралтын шарх болон амьсгалах/хооллох хүчирдлийн эрсдэлтэй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд;		

---oOo---